

บทที่ 1

บทนำ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ได้ดำเนินการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ปริญญาบัณฑิต) และระดับบัณฑิตศึกษา (ระดับปริญญาโทและปริญญาเอก) ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารจัดการหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษามีคุณภาพ จึงได้มีการกำหนดเงื่อนไขของ หลักสูตรและการสำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับ ซึ่งเงื่อนไขหนึ่งในเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา นักศึกษา จะต้องจัดทำวิทยานิพนธ์ หรือการค้นคว้าอิสระ ตามแผนการศึกษาที่แต่ละหลักสูตรกำหนด และ เพื่อให้สอดคล้องกับประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 และข้อบังคับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับหลักสูตรที่เปิดใหม่หรือหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2565 และข้อบังคับ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับหลักสูตรที่เปิดใหม่หรือหลักสูตรปรับปรุง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566

ดังนั้น เพื่อให้ให้นักศึกษามีแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์ หรือการค้นคว้าอิสระ ตามรูปแบบ มาตรฐานและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ โดยงาน บัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน จึงได้ร่วมกับคณะกรรมการจัดทำคู่มือวิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระ ระดับบัณฑิตศึกษา และคณะกรรมการกำกับมาตรฐานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา รวมถึงคณะ/วิทยาลัย ที่ดำเนินการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อจัดทำคู่มือการจัดทำวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2569 สำหรับใช้กับนักศึกษาที่เข้าศึกษา ปีการศึกษา 2569 เป็นต้นไป

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Rajamangala University of Technology Rattanakosin

1.1 ความสำคัญของวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์เป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถของนักศึกษาและความวิริยะ อุตสาหะในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีความสามารถในการศึกษาหาความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีความสนใจใฝ่รู้วิชาการอย่างต่อเนื่องสามารถวิเคราะห์และ แก้ไขปัญหาตามหลักวิชาการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีความพยายามในการทำงานจนประสบผลสำเร็จ และยังเป็นดัชนีบ่งชี้คุณภาพของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ดังนั้น หากนักศึกษาผลิตผลงาน วิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพ เช่น ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ที่มีประโยชน์ในทางวิชาการ หรือการนำไปประยุกต์ใช้ ในสังคม หรือได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ หรือการประชุมสัมมนา ก็จะ ส่งผลให้การจัดการศึกษาในหลักสูตรสาขาวิชานั้นๆ เป็นที่ยอมรับในแวดวงวิชาการมากขึ้น ทั้งนี้ วิทยานิพนธ์ยังเป็นเงื่อนไขส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับ

บัณฑิตศึกษา ซึ่งกำหนดให้นักศึกษาในระดับปริญญามหาบัณฑิต และปริญญาดุษฎีบัณฑิตจัดทำวิทยานิพนธ์ โดยต้องสอบผ่านตามเงื่อนไขตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด จึงกล่าวได้ว่าหากนักศึกษาไม่สามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ได้เป็นผลสำเร็จก็ไม่สามารถสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรได้

1.2 ประเภทงานนิพนธ์

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการเขียนงานนิพนธ์ทุกรูปแบบในคู่มือเล่มนี้ ได้แก่ วิทยานิพนธ์ และการค้นคว้าอิสระ จึงขอใช้คำรวมกันว่า “วิทยานิพนธ์” โดยนักศึกษาจะเขียนงานนิพนธ์ประเภทใดนั้นขึ้นอยู่กับโครงสร้างหลักสูตรที่นักศึกษาเลือกทำการศึกษา วิทยานิพนธ์เป็นรายงานการศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งวิทยานิพนธ์มีลักษณะเป็นงานวิชาการที่เขียนขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ และมีลักษณะที่เป็นการค้นคว้าอย่างมีระบบตามระเบียบวิธีวิจัย งานนิพนธ์แต่ละประเภทมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1.2.1 วิทยานิพนธ์ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

ระดับปริญญาโท (Thesis) โดยทั่วไปเป็นงานนิพนธ์ของการศึกษาระดับมหาบัณฑิต วิทยานิพนธ์เป็นงานนิพนธ์ที่ยึดระเบียบวิธีวิจัย มีขอบเขตการศึกษากว้างขวาง มีข้อมูลที่ชัดเจน

ระดับปริญญาเอก (Thesis) คือ งานนิพนธ์ของการศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต โดยดุษฎีนิพนธ์เป็นงานนิพนธ์ที่มีขอบเขตการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่ยึดระเบียบวิธีวิจัยอย่างเคร่งครัด มีความละเอียดทุกกระบวนการ มีเนื้อหาสาระกว้างขวาง ลึกซึ้ง มีความซับซ้อน มีข้อมูลที่ชัดเจน สามารถนำไปอ้างอิงได้ และเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ หรือเป็นงานนิพนธ์ที่สามารถสร้างทฤษฎีหรือการตรวจสอบทฤษฎี

1.2.2 การค้นคว้าอิสระ (Independent Study) เป็นงานนิพนธ์ของการศึกษาระดับบัณฑิตหรือระดับมหาบัณฑิตก็ได้เช่นเดียวกัน เป็นงานนิพนธ์ที่ไม่มุ่งหวังว่าจะได้ข้อค้นพบใหม่ แต่มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้ศึกษาได้ฝึกฝน และศึกษาการรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบ เป็นกรอบแนวคิดที่สมบูรณ์พร้อมทั้งรากฐานที่มาแห่งแนวคิดทฤษฎี และปัจจุบันกาลของแนวคิด เพื่อให้เข้าใจกรอบแนวคิดแห่งการวิจัย

1.3 ลักษณะของวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพ

วิทยานิพนธ์ คือ เอกสารทางวิชาการที่มุ่งเน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้ หรือผลจากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ ดังนั้นวิทยานิพนธ์ที่ดีจึงควรมีคุณลักษณะ ดังนี้

- 1) มีองค์ประกอบต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักวิชาการของงานวิจัย
- 2) มีเนื้อหาที่ชัดเจน ตรงประเด็น มีรายละเอียดที่เป็นเอกภาพ มีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับชื่อเรื่อง
- 3) ใช้ภาษาเขียนที่สมบูรณ์ ถูกต้อง และชัดเจน
- 4) มีสัดส่วนของเนื้อหาและจำนวนหน้าที่เหมาะสม เช่น ส่วนเนื้อหาควรมีรายละเอียดครบถ้วน จึงเป็นส่วนที่มีความยาวมากที่สุด บทสรุปควรกระชับ ชัดเจน และภาคผนวกไม่ควรมีจำนวนหน้ามากกว่าเนื้อหา เป็นต้น

1.4 การเขียนเรียบเรียงวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์เป็นผลงานจากการค้นคว้าและวิจัย เป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาที่นักศึกษาแต่ละคนจะต้องจัดทำเพื่อให้ได้ผลงานมีคุณค่าและมีคุณภาพสามารถนำไปใช้อ้างอิงหรือเป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงมีคำแนะนำในการเขียนเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ ดังต่อไปนี้

1. นักศึกษาควรศึกษาขั้นตอนการเสนอวิทยานิพนธ์อย่างละเอียด ตั้งแต่การเสนอร่างวิทยานิพนธ์ การลงทะเบียนรายวิชาวิทยานิพนธ์ และการเขียนวิทยานิพนธ์
2. หัวข้อวิทยานิพนธ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษควรมีความสอดคล้องกัน และอยู่ในขอบข่ายของสาขาวิชา ซึ่งตรวจสอบแล้วต้องไม่ซ้ำกับผู้อื่น
3. การเขียนวิทยานิพนธ์ควรเขียนด้วยความตั้งใจ ภาษาที่ดี อ่านเข้าใจง่าย ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ การใช้คำ การเขียนตัวสะกด และคำศัพท์ให้เป็นไปตามพจนานุกรมและศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน
4. เอกสารอ้างอิงทุกรายการที่นำมาใช้อ้างอิงในวิทยานิพนธ์ ให้รวบรวมไว้ในบรรณานุกรม เพื่อให้ผู้สนใจสามารถติดตามค้นคว้าเพิ่มเติมได้
5. วิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ เป็นเอกสารที่แสดงคุณภาพของการค้นคว้าวิจัย และเป็นการประเมินการศึกษาของนักศึกษา ดังนั้นนักศึกษาควรปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้เรียบร้อยก่อนการจัดทำเล่มวิทยานิพนธ์

1.5 การตรวจสอบรูปแบบวิทยานิพนธ์

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสามารถเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบรูปแบบวิทยานิพนธ์ได้ต่อเมื่อนักศึกษาได้ดำเนินการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ในขั้นตอนสุดท้ายตามข้อกำหนดของคณะ/วิทยาลัย และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์มีมติให้สอบผ่าน ทั้งนี้ นักศึกษาจะต้องทำการปรับแก้ไขเนื้อหาสาระของวิทยานิพนธ์ตามคำแนะนำของคณะกรรมการสอบให้แล้วเสร็จ นักศึกษาจึงสามารถเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบรูปแบบวิทยานิพนธ์ตามขั้นตอนดังนี้

1. นักศึกษาจัดส่งเล่มวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระในรูปแบบไฟล์ Words/PDF ต้นฉบับที่ทำการพิมพ์ตามรูปแบบคู่มือเล่มนี้ ซึ่งได้รับการรับรองความถูกต้องอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยไฟล์รูปเล่มนั้นต้องสมบูรณ์ตามที่คณะ/วิทยาลัย กำหนด เพื่อดำเนินการตรวจสอบรูปแบบการพิมพ์ให้เป็นไปตามคู่มือ
2. คณบดี/ผู้อำนวยการ มอบหมายให้บุคลากรของคณะ/วิทยาลัย ทำการตรวจสอบรูปแบบการพิมพ์วิทยานิพนธ์ หากพิจารณาแล้วรูปแบบการพิมพ์ไม่ถูกต้องตามข้อกำหนดในคู่มือเล่มนี้ จะดำเนินการแจ้งให้นักศึกษาทราบ เพื่อรับไปดำเนินการปรับแก้ไขอีกครั้ง ทั้งนี้ การปรับแก้ไขเพื่อตรวจสอบรูปแบบใน

แต่ละครั้ง คณะ/วิทยาลัย จะดำเนินการแจ้งไปยังนักศึกษาพร้อมคำแนะนำการปรับแก้ไขรูปแบบการพิมพ์ ภายใน 2 สัปดาห์ นับแต่วันที่คณบดี/ผู้อำนวยการ มอบหมายงาน

3. นักศึกษารับทราบการแจ้งผลการตรวจสอบรูปแบบเรียบร้อยแล้ว หากมีการปรับแก้ไขรูปแบบการพิมพ์เพิ่มเติม นักศึกษาต้องดำเนินการปรับแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ และดำเนินการส่งไฟล์ Words/PDF ให้กับคณะ/วิทยาลัย ภายใน 15 วัน

4. คณะ/วิทยาลัย ดำเนินการตรวจสอบการแก้ไขรูปแบบการพิมพ์ของนักศึกษาเรียบร้อยแล้ว ให้นำเสนอคณะกรรมการประจำคณะ/วิทยาลัย เพื่อให้ความเห็นชอบการสำเร็จการศึกษา (วันสำเร็จการศึกษาคือ วันที่คณะกรรมการประจำคณะ/วิทยาลัย มีมติให้ความเห็นชอบการสำเร็จการศึกษา โดยผลงานวิจัยต้องได้รับการตีพิมพ์/เผยแพร่ หรือได้รับหนังสือตอบรับการตีพิมพ์/เผยแพร่ ก่อนสำเร็จการศึกษา ครบถ้วนทุกราย)

5. นักศึกษาส่งไฟล์เล่มวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ ฉบับสมบูรณ์ที่ปรับแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ในรูปแบบไฟล์ Words /PDF ไปยังอีเมลให้กับคณะ/วิทยาลัย

6. คณะ/วิทยาลัย ดำเนินการตรวจสอบและจัดส่งวาระเสนอรายชื่อผู้สำเร็จการศึกษา พร้อมแนบรายการเอกสารประกอบการพิจารณา ให้สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนพิจารณาก่อนการออกเอกสารให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานและรวบรวมเอกสารหลักฐานเสนอเข้าที่ประชุมคณะกรรมการกำกับมาตรฐานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อไป

7. สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน เสนอรายนามผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านการอนุมัติจากที่ประชุมคณะกรรมการกำกับมาตรฐานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อสภาวิชาการ เพื่อให้ความเห็นชอบและเสนอต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่ออนุมัติให้สำเร็จการศึกษา

ทั้งนี้ หากมีการปรับแก้ไขนักศึกษาต้องดำเนินการปรับแก้ไข วิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการในแต่ละชุดให้แล้วเสร็จ ภายใน 15 วัน

8. คณะ/วิทยาลัย ดำเนินการส่งไฟล์เล่มวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ ฉบับสมบูรณ์ของผู้สำเร็จการศึกษาให้กับสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน และสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดเก็บในคลังข้อมูลงานวิจัย และผลงานทางวิชาการ ส่วนการจัดทำเล่มปกแข็งให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจและความต้องการของแต่ละคณะ/วิทยาลัย ในการบริหารจัดการ

1.6 การใช้ภาษาในวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ เป็นงานวิชาการที่มุ่งเสนอความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า มุ่งอธิบายเสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแนวคิดที่เป็นระบบ โดยมีทฤษฎีหรือหลักการข้อค้นพบสนับสนุน และมีแหล่งข้อมูลอ้างอิงที่ชัดเจน การใช้ภาษาในวิทยานิพนธ์จึงต้องมีความถูกต้องชัดเจน สมบูรณ์ และเป็น “ภาษาวิชาการ”

“ภาษาวิชาการ” หมายถึง ภาษาที่ใช้เขียนเกี่ยวกับวิชาความรู้โดยเฉพาะ ซึ่งมีข้อจำกัดในการใช้อยู่ 4 ประการ คือ 1) เป็นภาษาที่ใช้เป็นทางการ 2) เป็นภาษาสุภาพ 3) เป็นภาษาที่ใช้เกี่ยวกับวิชาการ และ 4) เป็นภาษาเขียนไม่ใช่ภาษาพูดหรือภาษาปาก

การใช้ภาษาในวิทยานิพนธ์ จึงควรใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม และมีความสมบูรณ์ชัดเจนของเนื้อหาในวิทยานิพนธ์ กรณีที่มีความไม่มั่นใจในเรื่องการสะกดคำหรือการใช้ภาษา ว่าควรใช้ตามหลักเกณฑ์ใด ให้ผู้วิจัยยึดถือตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เอกสารอื่นของราชบัณฑิตยสถาน และข้อมูลที่ชี้แจงโดยราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งสามารถค้นหาได้ในเว็บไซต์ของราชบัณฑิตยสถาน (<http://www.royin.go.th>)

1.6.1 ลักษณะการใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม

1. การใช้คำ

คำทุกคำที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์มีความสำคัญ ผู้เขียนจึงควรคำนึงถึงหลักการ ดังต่อไปนี้

1) การสะกดคำ การสะกดคำควรมีการตรวจสอบความถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน โดยเฉพาะชื่อเฉพาะหรือชื่อบุคคล การถอดคำหรือการทับศัพท์ภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย ก็ควรใช้ให้ถูกต้องตามที่ราชบัณฑิตยสถานกำหนด

2) การใช้คำเชื่อม เช่น ที่ ซึ่ง อัน และ แต่ แก่ ต่อ เพราะฉะนั้น ฯลฯ ควรเลือกใช้ให้ถูกต้อง และไม่ควรใช้มากเกินไป เพราะอาจทำให้ประโยคซับซ้อน เข้าใจยาก และไม่ควรใช้คำเชื่อมคำเดียวกันซ้ำหลายครั้งในประโยคเดียวกันหรือในย่อหน้าเดียวกัน

3) การเลือกใช้คำให้ถูกต้องเหมาะสม เช่น

“เช่น” ใช้ยกตัวอย่างสิ่งต่างๆ ลงท้ายด้วย ฯลฯ หรือ เป็นต้น

“ได้แก่” ไม่ใช้การยกตัวอย่าง หากใช้ ได้แก่ ต้องยกสิ่งที่ต้องการกล่าวมาทั้งหมด

“อาทิ” ใช้ยกตัวอย่างโดยเฉพาะที่สำคัญในลำดับต้น ไม่ต้องลงท้ายด้วย ฯลฯ หรือ หากใช้อาทิไว้ตอนท้าย ต้องยกตัวอย่างมาก่อนแล้วจึงตามว่า “เป็นอาทิ” และไม่ควรใช้คำว่า “อาทิเช่น” เพราะคำว่า “อาทิ” และ “เช่น” มีความหมายเดียวกัน

2. การใช้เครื่องหมาย

โดยปกติแล้ว ในภาษาไทย ไม่ใช้เครื่องหมาย “ ? , . ” ตามแบบต่างประเทศ แต่ยังใช้เครื่องหมายบางชนิดที่จำเป็นเพื่อสื่อความหมายให้ชัดเจน เช่น ไปยาลน้อย อัญประกาศ ยัติภังค์ และจุลภาค ฯลฯ

3. ความสมบูรณ์ชัดเจนของเนื้อหาในวิทยานิพนธ์

1) ระดับภาษา

รูปแบบการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารโดยทั่วไปมีทั้งการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนแต่ในวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นงานเขียนทางวิชาการจะต้องใช้ภาษาที่เป็นทางการ หรือภาษาเขียน หรือภาษามาตรฐานเท่านั้น

2) การผูกประโยค

ประโยคที่ดี ควรมีลักษณะ ดังนี้ คือ เป็นประโยคที่ถูกไวยากรณ์ มีใจความชัดเจน และเป็นประโยคกะทัดรัด

2.1 ประโยคที่ถูกไวยากรณ์ ได้แก่ ประโยคความเดียวหรือประโยคความซ้อนที่มีความสมบูรณ์เป็นประโยคที่เขียนจบความมีคำครบถ้วนและเรียงลำดับคำถูกต้อง นอกจากนี้ ไม่ควรเลียนแบบสำนวนภาษาต่างประเทศ

2.2 ประโยคชัดเจน ได้แก่ ประโยคที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมาย และไม่กำกวมความกำกวมในที่นี้คือ ประโยคที่มีความหมายหลายอย่าง ผู้อ่านสามารถตีความในแนวทางใดก็ได้

3) ประโยคกะทัดรัด ได้แก่ ประโยคที่ไม่ยาวเกินไป ไม่ใช่คำซ้ำ ๆ และคำที่ไม่จำเป็น

1.7 จรรยาบรรณ ลิขสิทธิ์ และการคัดลอกวิทยานิพนธ์

นักวิจัยที่ดี นอกจากจะมีความรู้เรื่องวิธีการวิจัย มีความคิด มีการทำงานเป็นระบบเป็นขั้นตอนแล้ว ส่วนที่สำคัญที่สุดต้องมีจรรยาบรรณ ซึ่งเป็นบรรทัดฐานของพฤติกรรมและสิ่งที่กำหนดให้นักวิจัยพึงปฏิบัติตาม

1.7.1 จรรยาบรรณนักวิจัย

สภาวิจัยแห่งชาติกำหนด “จรรยาบรรณนักวิจัย” ไว้เป็นแนวทางสำหรับนักวิจัยยึดถือและปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยตั้งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมและหลักวิชาการที่เหมาะสม ตลอดจนประกันมาตรฐานของการศึกษาค้นคว้าให้เป็นไปอย่างสมศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของนักวิจัยไว้ 9 ประการ ดังนี้

1. นักวิจัยจะต้องซื่อสัตย์และมีคุณธรรมในทางวิชาการและการจัดการ นักวิจัยจะต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองไม่นำผลงานของผู้อื่น มาเป็นของตนไม่ลอกเลียนงานของผู้อื่น ต้องให้เกียรติและอ้างอิงถึงบุคคลหรือแหล่งที่มาของข้อมูลที่น่ามาใช้ในการวิจัย และมีความเป็นธรรมเกี่ยวกับผลประโยชน์ ที่ได้จากการวิจัย

2. นักวิจัยจะต้องตระหนักถึงพันธกรณีในการทำงานวิจัย ตามข้อตกลงที่ทำไว้กับหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัย และต่อหน่วยงานที่ตนสังกัด นักวิจัยต้องปฏิบัติตามพันธกรณี และข้อตกลงการวิจัยที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันอุทิศเวลาทำงานวิจัยให้ได้รับผลดีที่สุด และเป็นไปตามกำหนดเวลามีความรับผิดชอบไม่ละทิ้งงานระหว่างดำเนินการ

3. นักวิจัยจะต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาที่ทำการวิจัย นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการที่ทำการวิจัยอย่างเพียงพอ และมีความรู้ความชำนาญ หรือมีประสบการณ์เกี่ยวเนื่องกับเรื่องที่ทำการวิจัย เพื่อนำไปสู่งานวิจัยที่มีคุณภาพและเพื่อป้องกันปัญหาการวิเคราะห์ การตีความ หรือสรุปที่ผิดพลาด อันอาจก่อให้เกิดความเสียหาย

4. นักวิจัยจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัย ไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต นักวิจัยจะต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบระมัดระวังและเที่ยงตรงในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคน สัตว์ พืช ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกและมีปณิธานที่จะอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม

5. นักวิจัยต้องเคารพศักดิ์ศรี และสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัย นักวิจัยจะต้องไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ทางวิชาการจนละเลย และขาดความเคารพในศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์ ต้องถือเป็นการกระทำที่ที่จะอธิบายจุดมุ่งหมายของการวิจัยแก่บุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยไม่หลอกลวงหรือบีบบังคับ และไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

6. นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิด โดยปราศจากอคติในทุกขั้นตอนของการทำวิจัย นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิด ต้องตระหนักว่า อคติส่วนตนหรือความลำเอียงทางวิชาการ อาจส่งผลให้มีการบิดเบือนข้อมูลและข้อค้นพบทางวิชาการ อันเป็นเหตุให้เกิดผลเสียต่องานวิจัย

7. นักวิจัยพึงนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบนักวิจัยพึงเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อประโยชน์ทางวิชาการและสังคม ไม่ขยายผลข้อค้นพบจนเกินความเป็นจริง และไม่ใช้ผลงานวิจัยไปในทางที่มีขอบ

8. นักวิจัยพึงเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่นนักวิจัยพึงมีใจกว้าง พร้อมทั้งเปิดเผยข้อมูลและขั้นตอนการวิจัย ยอมรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลทางวิชาการของผู้อื่นและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยของตนเองให้ถูกต้อง

9. นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบต่อสังคมทุกระดับนักวิจัยพึงมีจิตสำนึกที่อุทิศกำลังสติปัญญาในการทำการวิจัยเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการเพื่อความเจริญและประโยชน์สุขของสังคมและมวลมนุษยชาติ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

1.7.2 ลิขสิทธิ์

Rajamangala University of Technology Rattanakosin

ลิขสิทธิ์ หมายถึง สิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะกระทำการใด ๆ เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้น โดยการแสดงออกตามประเภทงานลิขสิทธิ์ต่าง ๆ

ลิขสิทธิ์ เป็นผลงานที่เกิดจากการใช้สติปัญญา ความรู้ความสามารถ และความวิริยะอุตสาหะ ในการสร้างสรรค์งานให้เกิดขึ้นซึ่งถือว่าเป็น “ทรัพย์สินทางปัญญา” ประเภทหนึ่งที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ ดังนั้นเจ้าของผลงานทางลิขสิทธิ์จึงควรได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

ลิขสิทธิ์เป็นทรัพย์สินประเภทที่สามารถซื้อขายหรือถ่ายโอนสิทธิกันได้ทั้งทางมรดกหรือโดยวิธีอื่น ๆ การโอนลิขสิทธิ์ควรที่จะทำเป็นลายลักษณ์อักษรหรือทำเป็นสัญญาให้ชัดเจนว่าจะโอนสิทธิทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนก็ได้ โดยงานสร้างสรรค์ที่มีลิขสิทธิ์ ได้แก่

- 1) งานวรรณกรรม เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์
- 2) งานนาฏกรรม เช่น งานเกี่ยวกับการรำ การเต้น การทำท่า หรือ การแสดงที่ประกอบขึ้นเป็นเรื่องราวการแสดงโดยวิธีใดก็ได้
- 3) งานศิลปกรรม เช่น งานทางด้านจิตรกรรม ประติมากรรม การพิมพ์สถาปัตยกรรมภาพถ่าย ภาพประกอบแผนที่ โครงสร้าง ศิลปะประยุกต์ และรวมทั้งภาพถ่าย และแผนผังของงานดังกล่าวด้วย
- 4) งานดนตรีกรรม เช่น ทำนองและเนื้อร้อง หรือทำนองอย่างเดียว และรวมถึง โน้ตเพลงที่ได้แยกและเรียบเรียงเสียงประสานแล้ว
- 5) งานโสตทัศนวัสดุ เช่น วิดีโอเทป แผ่นเลเซอร์ดิสก์ เป็นต้น
- 6) งานภาพยนตร์
- 7) งานบันทึกเสียง เช่น เทปเพลง แผ่นคอมแพ็คดิสก์
- 8) งานแพร่เสียงแพร่ภาพ เช่น การนำออกเผยแพร่ทางสถานีวิทยุกระจายเสียง หรือโทรทัศน์
- 9) งานอื่นใดอันเป็นงานในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ

ทั้งนี้ สำหรับนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ลิขสิทธิ์ให้เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ว่าด้วยการจัดการทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. 2562

7.3 การคัดลอกวิทยานิพนธ์ (Plagiarism)

การคัดลอกผลงานทางวิชาการ หมายถึง การขโมยความคิด การโจรกรรมผลงานวิจัย การลอกเลียนทางวิชาการ การลอกเลียนวรรณกรรม การโจรกรรมวรรณกรรม การขโมยคัดลอกหนังสือ การลอกงานทางวิชาการและวรรณกรรม ซึ่งโดยรวมหมายถึงการใช้ผลงานหรือแนวคิดของบุคคลอื่นเพื่อทำให้ดูเหมือนเป็นงานของตนเอง

ประเภทของการคัดลอกผลงานทางวิชาการมีการจำแนกได้หลากหลายรูปแบบตามการพิจารณา แต่โดยรวมสามารถจำแนกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ 4 กลุ่มคือ

1. การคัดลอกแบบคำต่อคำหรือวลีต่อวลี (Plagiarism outright) ซึ่งก็คือการคัดลอกเอกสารแล้วจับมาวางไว้ในงานเขียนของตนเอง ซึ่งเป็นลักลอกผลงานทางวิชาการที่พบบ่อยที่สุดเนื่องจากสามารถทำได้ง่ายมากบนระบบอินเทอร์เน็ต
2. การคัดลอกแบบถอดความ (Paraphrase) เป็นการสรุปเนื้อหา การแปลภาษา การปะติดปะต่องานของผู้อื่นเข้าด้วยกันให้แตกต่างไปจากต้นฉบับเดิมโดยไม่อ้างอิงแหล่งที่มา
3. การคัดลอกแบบนำความคิดของผู้อื่นมาแสดงให้ดูเสมือนหนึ่งเป็นแนวคิดของตนเอง เป็นการที่ผู้เขียนลักเอาความคิดของงานผู้อื่นมาเขียนเพื่อลงให้คนอื่นเห็นว่าแนวคิดนั้นเป็นแนวคิดของผู้เขียนเอง

4. การคัดลอกแบบนํางานเก่าของตนเองมาใช้ใหม่ (Self plagiarism) เป็นการนำเอางานเก่าของตนเองไม่ว่าจะทั้งหมด ส่วนใหญ่หรือส่วนสำคัญ โดยไม่มีการปรับปรุงใหม่ เพื่อลงว่าเป็นงานที่ตนสร้างสรรค์ขึ้นใหม่

ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการคัดลอกผลงาน หรือการซ้ำซ้อนกับงานของผู้อื่น นักศึกษาควรศึกษาค้นคว้า เอกสารทางวิชาการจากหลายแหล่งข้อมูล เพื่อนำมาใช้เรียบเรียงใหม่เป็นสำนวนของตนเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในองค์ความรู้ หรือหากจำเป็นต้องนำข้อความนั้นมาใช้ ควรอ้างอิงแหล่งที่มาอย่างชัดเจน นอกจากนี้คณะ/วิทยาลัย ควรมีระบบตรวจสอบการคัดลอกผลงาน โดยให้เป็นไปตามประกาศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ เรื่อง การตรวจสอบการคัดลอกผลงานวิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระ ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2569

หมายเหตุ : หากตรวจสอบพบว่าการคัดลอกการซ้ำซ้อนกับงานของผู้อื่น หรือมีการจ้างทำรายงานวิทยานิพนธ์ ให้คณะ/วิทยาลัย พิจารณาลงโทษวิทยานิพนธ์ชิ้นนั้น

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Rajamangala University of Technology Rattanakosin